

MARNO JÁNOS

Súlymértékek

*Nincs előtted. Megveszel érte,
és úgy sem. Nélküle pedig
mintha nem is volnál. Csupán egy
elme lüktet, ahogy emléke
fogy és múlik a nyár, és megszállja
légy, akárha unalom, szür-
csölvé-fújva szőrös, rótszürke
szájával:*

*Unatkozik a halál!
csak hogy nagy H-val ám,
állkapcsot roppantva, némán,
mintha ásítanál,
lélektelen, mivel fordulsz éppen
osztatni a hiányt, mely egyre
sűrűbb, egyre nehezebb
szóban, akár edényben.*

Súlyom Madár

*Jut eszedbe. Sokra azonban
nem mész (nem jutsz) vele; s ha nem
jut az eszedbe: annak is nyomban
a lábadban érzed a súlyát.
Elakasztva a lélegzeted. Vagy
mondjuk, hogy elment az eszed. Így*

*van-e tényleg, itt nem vizsgáljuk végig,
sem bottal nem ütögetjük (pubítjuk)
a nyomát – hanem megállunk ott,
ahol ő ütné össze a fészket
magának, hol azonnal megszállhat,
értelem szerint azonnal, nálad,
és zavartalanul. Alant tehát
(ld. fentebb). Tapasztván ugyancsak saját
hulladékból a fészket, mint anyját
átkozó gyermek, ha ablaküveget mázol,
törékeny, tündöklő szárnyat fest át,
arcához hasonlítván a havas táj
arculatát. Emlékezünk. S határozunk,
hogymesszebbre nem merészkedünk mi sem.
Meglapulva orrunk az üvegen,
határt szabunk a képzelőerőnek.
Nem nehezíthetsz bármi fára-
fűre, szerzett vagy akár természet-
adta szabadságod okán; sem más
ürüggyel nem támadsz fel a reád rótt
álomból, nem számít, reggel vagy dél-
után, ha egyszer ott lóg a fejed
egy szélfogó táblán, s suttogod
révült rázkódásban:*

*Szállj, Súlyom Madár,
szállj fel, lesújtván szárnyaddal e földre,
melynek szemembe fordultán a gödre,
kicsordul a szám sarkán a sár.*

A találkozás

*Álmodat álom dönti romba,
szemedre Súlyom Lepke száll.
S történt az este, hogy otromba
úttesten árván találtál*

*egy fiú gyermeket, szökdelve
száguldó autók között.
Kacagott s rebtent közeledre,
ahogy árnyaddal ütközött.*

*Majd belesimulva karodba
angyali mosolyra derült:
„Viszel Artúrhoz... indulhatunk?!”*

*Hogyne, felelted, éppen oda
készülsz... Tarthatnátok együtt...
Ha nem érne körbe itt az út.*

A portás

*Hivatalokban kilincszel
utána, nem tudnak róla, a lepke
a semmiből terem elő. Homályból
szőve, mint valamennyien, s mintával
ellátva, mely visszavisz oda, hol
könnyű nem-lenni, s még könnyebb a teher.
S előlről ismét, a füledbe hatol,
akárha lágyan ölelő hang, ellepve
végre kézfejedet. Megbámulod.
Majd felejtész újból, ezer gond rabol,
felejtész, okkal, foglalkozni vele.
Igaz, kezet sem fogsz a nyakát nyújtogató
vagy mélyen behúzó személyzettel,
egy csont-és-bőr virágot locsol,
némelyik sárga parókéát visel,
sárgát vagy/és rózsaszínt, amilyen
színben feltárva fest az emberfej,
bőrét lehántva. Nem esel kétségbe.
Tudod, hogy Isten majd a védelmére kel.
Bízol a véletlenben. S ha itt ma mégsem,
annak a saját hátad mögött az oka.*

*(Mintha álfalnak vetetted volna.)
Bizakodol azért. Hisz sietned kell
mindamellett, a kórházban leteremted
a portást, amiért kelletlen hangot
üt meg a gyerekről szólva. Oda hajolsz
a koszos ki ablakhoz, és a képébe
üvöltesz. Pattognak a szemedben az erek.
Szürkén porlik a lepke a kézfejeden,
szórja lilásszürke fényét, szívedben
szánalom ébred, lelkedben elgyöngülés,
látván, hogy a portás is egy beteg.*

A nevetés

*Szakad. Izmos kis teste ott lebeg
a folyosón előtted, lábán a vizes
pamutzoknival, könnyezel, könnyezve
betűzöd az ajtókra tűzdelt fekete
névtáblácskákat, nevetetnéked támad,
megannyi mondhatatlan úr, mely szádat
tátva felelget egymásnak, játszva
édeni gondolatokkal. Magadban,
persze, mégis csak órá gondolsz, pokolba
kívánva magad, amiért magára
hagytad idő előtt. Elengeded. Dühbe
jöttél, hogy nem marad egyébre időd.
Mintha villám csapna a vízbe, úgy
sistergett a tested. Késő lett, mire
kimásztál belőle. Nem kellett volna,
kapaszkodás felőrlí az idegeket.*

A böllér lánya

*Őrületség lenni. A színház,
mely házadra néz, füstöt okád
most, az éjjel kiégett.*

*Szavakba önteni szagát,
mielőtt ágyadba visszabújsz,
hamar még megkísérled.*

*Hasztalan végzed. Egy-híja-húsz-
féle illata ég a földnek
s az égnek az orrodban*

*épp, mint ha állatot ölnek
a szomszédban, hova ablakod
néz, s a halál alakot*

*ölt, és aki csak él, ott van
és élvezi részét a darabban
(szám szerint csaknem huszan,*

*mely csonkán hat kimondottan),
és senki sem vár oda téged.
Hány éve ama télnek?*

*Hány éve vagy? Hét talán, s nyolc
éve a lány, a böllér lánya,
mikor belehabarodsz,*

*lesve táncát a vérbánnya
fölött. Akárha pernye, korom
zsírjából lepke szárnya*

*röpdösne, lejt a hústorony
körött. Lesed az üveg mögül
őt, s látod, ahogy cseppre*

*csepp a táblán alágördül
a lélegzeted. Visszafojtod,
s még úgy is. Arcát rőtre*

*festette a fagy, ajka kék
(elmosva szemét a csapadék),
apja szőrös, mint a légy.*

*Termetre talán a Gólem
vagy Góliát lehet még ilyen,
bajszán egy szó nem billen,*

*s a keze csupa bensőség.
Magadat pillanthatod benne.
Nyüzszögsz, akárha metélt*

*bomolna, evén a fene,
hogy híven tálalja, miket élt
meg, míg elbántak vele.*

*S itt elakadsz. Ily kitárva
hogy élne túl magát egy lárva,
hagyva huszadmagára*

*(szívében bosszút táplálva),
szavába vágó kezek közén!
Hiszen már nem is beszél!*

*Kínjában jár csak a szája,
hogy nyeli a füstöt s okádja
neked, párban a lánnyal,*

*kit ekkorra nem látsz többet.
Illata megcsap s tovaszárnyal
korom-haván a földnek.*

Pál

*Idővel leteszel róla, le-
mondasz, ha nem szóban, a testedben,
idegileg, egy nap arra ébredsz,
hogy már a neme sem biztos szinte,
s kétségbe esel, ha belegondolsz,
hogy semmire nem ingerel.
Páratlan eset, se fiú, se lány,
így kerül víz alá, mely nem tart semerre,
nem árad, nem apad, csak áll ott
körötted – eszedet is megállítva
hiánya. Nincs miért felkelned.
Valaki mégis buzog helyetted,
munkáját végzi, egy ápoló, kis-
ember (oly izomzattal, mint dobogós súly-
emelőké), aki látta a gyereket, mintha
tegnap lett volna, avagy történt volna meg,
annyira előtte van, és tényleg
ahogy mondtad, úgy mosolygott rá is,
mint egy angyal, fülébe dugott
ujjacskaival. Nem rosszalkodott egy
pillanatra sem. Egy rossz fát nem tett
az a tűzre. Bár a tűz kétségkívül
ott éghetett benne, máskéülönben mért nincs
köztünk, nem? Dehát melyikünkben nem,
melyikünk nem táplál titkos tüzet,
mely tűnhet bizony gonoszabbnak is
az építő láznál, melyikünk nem szít
ilyesmit olykor magában?! Rossz tüzekre
dobáljuk a fát, mely mégis ártatlanul
hamvad bennünk el. Már hogyha, persze,
valóban elég. S nem alszik ki langyos
melegében még, vízébe fojtva
poklunk összes parazsát. „Ért engem?” Át-
adódunk lucskosan, mint csecsemők,
és súlyosan, mint viselős nők oszlás előtt*

*a buja enyészetnek. A legkevesebb,
ami, magunk közt mondván, egykor elő-
fordul velünk.*

A lepke súlya

*S ő meg egyre valami
Artúrt emlegetett, ujjacskáit a szerte-
álló fülébe dugva, de fogóval
sem szedted ki belőle a tulajdon
nevét. „Mondja, van fogalma arról,
hogyan kitarthat ez az Artúr?”
Nincs, csóválod a fejed. És rákapsz e felelet
ízére, csukott szemmel, magadban, évek
óta teszed, órákon keresztül naponta.
Nyilvánosan most először. Nyíltan leg-
alábbis, szándékot oltva a reflexbe,
mely a reflexre nézve halálos lehet;
kiölheti belőle a lelket. Mielőtt
maga öntené ki azt a mérgeivel
neked, akár egy mosdóba, hol le- s fel-
pillantva kapkodhatod észbe, mire
nem mered rá ürítésre kész a
tekinteted. És nem tartózkodhatsz
ott a végtelenségig. Ölelkezvén
akkor öklendezni kezdesz, lepkéd
iszapba merül, mondani nem mered még-
sem, ami megfojtani készül; nem
tarthatja szóval magát büntetlenül
örökké az ember. Térdre kényszerül,
immár úgy ejtve a szót, mint amely
viszonzásul őt is ejti, elébe
vágva végül. A gyermek emlékszik erre.*

Artúr

*Szavának pillésúlya sincs.
Kezét emeli hát, s a tíz
ujjával rácsot formáz az
arca elé. Artúr lázas*

*megint, száll a szó a házból,
hol az anyja füstben táncol,
s a főzelékre hamut hint.
Lázás, bizony, lázas megint.*

*Holott éppen imádkozik.
Mennyből híván örök mozit
forgatja a rácsot le s fel,
lesve, hogy az ég mit felel.*

*Lába alatt rozsdás fedél,
billeg és döng – ördög henyél!
agyrémednek túl a felén
lep csak meg az örök agyrém.*

*A ház öreg, korhadt bárka,
homlokán az idők árka
maholnap betölti magát;
Artúr révül, messzebbre lát*

*(gazság szerint), mint ameddig
ér a világ. Anyja pedig
már eret vág, csirkeragu
lesz levesnek, csipet hamu*

*oda is hull, nyakra-főre,
most hág fel a nap tetőre...
Artúr nyaka, mint a kémény,
megmered, s hangja is oly mély*

*egyszerre, mint anyjáié, oly
rekedt. Támadhat-e téboly
másutt, mint ahol az angyal
enged! (Ki éri fel aggyal*

*még ezt, az ne kötözzön itt
bennünket.) És ím, az önhitt,
tűző Kerék, ég a cserép,
a gerincen koromsötét*

*macska lépdél, bajszát nyalva
megálldogál – egy nyavalya,
én mondom, még nem a halál.
Ha elveszel, hazatalál.*

*Ám a napnak befellegzik.
Útját szegvén öles EXIT,
utolsót lobban a látvány;
s szakad a menny, mintha hitvány*

*szálakból lett volna szöve
(anyjának bent szúr a szöve),
Artúr arcát süti a rács,
ujjai megannyi parázs;*

*és ami csak szertefoszlott,
ott van mind a kéményoszlop
hasfalán. Az anya tálal.
S kísértet ül neki háttal,*

*háttal a beteg asztalnak,
kit hiába marasztalnak,
itt hagyván e házat, itt ő,
nem fog rajta többet idő*

*a világban, sem azon túl.
S: hűl a húsd, édes Artúr,*

*hangzik csöndben, súlytalanul,
leckét ahogy lélek tanul.*

*És még aznap kél a gyermek,
a holddal együtt, mely kerek
épp, s lépdél föl, föntebb egyre,
húnyt pillái mögé rejtve.*

